

E-ARVELDUS

Osa 1: E-arve põhielementide semantiline andmemudel

Electronic invoicing

Part 1: Semantic data model of the core elements of an electronic invoice

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- Euroopa standardi EN 16931-1:2017+A1:2019 ingliskeelse teksti sisu poolest identne tõlge eesti keelde ja sellel on sama staatus mis jõustumisteate meetodil vastu võetud originaalversioonil. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina inglise keeles detsembris 2019;
- eesti keeles avaldatud sellekohase teate ilmumisega EVS Teataja 2024. aasta veebruarikuu numbris.

Standardi tõlke koostamise ettepaneku on esitanud tehniline komitee EVS/TK 76 „Reaalajamajandus“, standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus.

Standardi on tõlkinud tõlkebüroo Dussan OÜ, eestikeelse kavandi ekspertiisi on teinud Skriining OÜ, standardi on heaks kiitnud EVS/TK 76.

Standardi mõnede sätetele on lisatud Eesti olusid arvestavaid märkusi, selgitusi ja täiendusi, mis on tähistatud Eesti maatahisega EE.

Euroopa standardimisorganisatsioonid on teinud Euroopa standardi EN 16931-1:2017+A1:2019 rahvuslikele liikmetele kättesaadavaks 13.11.2019.

Date of Availability of the European Standard EN 16931-1:2017+A1:2019 is 13.11.2019.

See standard on Euroopa standardi EN 16931-1:2017+A1:2019 eestikeelne [et] versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus ning sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the European Standard EN 16931-1:2017+A1:2019. It was translated by the Estonian Centre for Standardisation and Accreditation. It has the same status as the official versions.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 35.240.20; 35.240.63

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autoriõiguse kaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskusega: Koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

English Version

Electronic invoicing - Part 1: Semantic data model of the core elements of an electronic invoice

Facturation électronique - Partie 1 : Modèle
sémantique de données des éléments essentiels d'une
facture électronique

Elektronische Rechnungsstellung - Teil 1:
Semantisches Datenmodell der Kernelemente einer
elektronischen Rechnung

This European Standard was approved by CEN on 17 April 2017 and includes Amendment 1 approved by CEN on 25 September 2019.

CEN members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration. Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the CEN-CENELEC Management Centre or to any CEN member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN member into its own language and notified to the CEN-CENELEC Management Centre has the same status as the official versions.

CEN members are the national standards bodies of Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Republic of North Macedonia, Romania, Serbia, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey and United Kingdom.

EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

CEN-CENELEC Management Centre: Rue de la Science 23, B-1040 Brussels

SISUKORD

EUROOPA EESSÕNA.....	4
SISSEJUHATUS.....	6
1 KÄSITLUSALA.....	7
2 NORMIVIITED.....	7
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED.....	7
4 PÕHIARVE MÕISTE.....	9
4.1 Põhiarve mudel kui vastus koostalitlusvõime probleemile.....	9
4.2 Põhiarve mudeli sisu.....	10
4.3 Põhiarve mudeli kasutamine ja laiendamine.....	10
4.4 Kooskõla.....	11
4.4.1 Üldist.....	11
4.4.2 Põhiarvete kasutusspetsifikatsiooni kooskõla.....	12
4.4.3 Saatja või saaja kooskõla.....	12
4.4.4 Põhiarvedokumendi kooskõla.....	12
5 PÕHIARVEGA TOETATAVAD ÄRIPROTSESSID JA FUNKTSIONAALSUS.....	12
5.1 Asjaomased äripartnerid ning nende rollid ja suhted.....	12
5.2 Toetatud nõuded äriprotsessidele.....	14
5.2.1 Sissejuhatus.....	14
5.2.2 Arvete esitamine lepingupõhiste ostutellimuse alusel (P1).....	15
5.2.3 Perioodiline arvete esitamine lepingu alusel toimuvate tarnete eest, kui ostutellimuse esitamine ei ole vajalik (P2).....	16
5.2.4 Arvete esitamine juhusliku ostutellimuse tarne eest (P3).....	17
5.2.5 Ettemakse (P4).....	17
5.2.6 Hetkemakse (P5).....	18
5.2.7 Ettemaksmine enne tarnet, ostutellimuse alusel (P6).....	19
5.2.8 Arved, mis sisaldavad viiteid lähetusdokumendile (P7).....	19
5.2.9 Arved, mis sisaldavad viiteid lähetusdokumendile ja vastuvõtudokumendile (P8).....	20
5.2.10 Kreeditarve või negatiivne arve (P9).....	20
5.2.11 Parandusarvete esitamine (P10).....	21
5.2.12 Osa- ja lõpparve esitamine (P11).....	22
5.2.13 Endale arve koostamine (P12).....	23
5.3 Toetatud arvete esitamise funktsioonid.....	23
5.3.1 Sissejuhatus.....	23
5.3.2 Arvepidamine.....	24
5.3.3 Arve kontrollimine.....	24
5.3.4 Käibemaksu aruandlus.....	27
5.3.5 Auditeerimine.....	28
5.3.6 Maksmine.....	29
5.3.7 Varud.....	30
5.3.8 Tarneprotsess.....	30
5.3.9 Tollivormistus.....	30
5.3.10 Turundus.....	30
5.3.11 Aruandlus.....	30
5.4 Põhiarve mudel seoses muude hankemenetluse dokumentidega.....	31
6 E-ARVE JA KREEDITARVE PÕHIELEMENTIDE SEMANTILINE ANDMEMUDEL.....	31
6.1 Sissejuhatus.....	31
6.2 Selgitused.....	34
6.3 Semantiline mudel.....	36

6.4	Ärireeglid.....	71
6.4.1	Terviklikkuse piirangud.....	71
6.4.2	Tingimused.....	73
6.4.3	Käibemaksueeskirjad.....	75
6.5	Semantilised andmetüübid.....	88
6.5.1	Sissejuhatus.....	88
6.5.2	Summa.Tüüp.....	89
6.5.3	Ühikuhinna summa.Tüüp.....	89
6.5.4	Kogus.Tüüp.....	89
6.5.5	Protsent.Tüüp.....	90
6.5.6	Identifikaator.Tüüp.....	90
6.5.7	Viide dokumendile.Tüüp.....	90
6.5.8	Kood.Tüüp.....	90
6.5.9	Kuupäev.Tüüp.....	91
6.5.10	Tekst.Tüüp.....	91
6.5.11	Binaarobjekt.Tüüp.....	91
6.5.12	Kümnenndkohad.....	92
6.5.13	Ümardamine.....	92
7	PÕHIARVETE KASUTUSSPETSIFIKATSIOON.....	92
7.1	Sissejuhatus.....	92
7.2	Kooskõla.....	93
7.3	Võimalikud täpsustused põhiarvete kasutusspetsifikatsioonis.....	93
7.3.1	Sissejuhatus.....	93
7.3.2	Põhiarvete kasutusspetsifikatsiooni lubatud spetsifikatsioonid.....	94
7.4	Põhiarvete kasutusspetsifikatsiooni dokumentatsioon.....	95
7.5	Vastendamine süntaksile.....	96
7.6	Põhiarvete kasutusspetsifikatsiooni identifitseerimine.....	96
Lisa A (teatmelisa)	Näited.....	97
Lisa B (teatmelisa)	Hinnang Euroopa standardi kooskõla kohta Euroopa Komisjoni standardimistaotluse nõuetega.....	121
Lisa C (teatmelisa)	Semantilise mudeli vastavus asjaomastes direktiivides sätestatud õiguslikele nõuetele.....	132
Lisa D (teatmelisa)	Äriprotsesside modelleerimiskeele sümbolid.....	137
Lisa E (teatmelisa)	A-kõrvalekalded.....	140
Kirjandus.....		143

EUROOPA EESSÕNA

Dokumendi (EN 16931-1:2017+A1:2019) on koostanud tehniline komitee CEN/TC 256 „Electronic Invoicing“, mille sekretariaati haldab NEN.

Euroopa standardile tuleb anda rahvusliku standardi staatus kas identse tõlke avaldamisega või jõustumisteatega hiljemalt 2019. a maiks ja sellega vastuolus olevad rahvuslikud standardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 2019. a maiks.

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et dokumendi mõni osa võib olla patendiõiguse objekt. CEN ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest.

See dokument sisaldab CEN-i 13.11.2019 välja antud parandust 1 ja muudatust 1, mille CEN kiitis heaks 25.09.2019.

See dokument asendab standardit **A1** EN 16931-1:2017 **A1**.

Muudatusega lisatud või muudetud teksti algus ja lõpp tekstis on tähistatud sümbolitega **A1** **A1**.

Parandusega lisatud või muudetud teksti algus ja lõpp on tekstis tähistatud sümbolitega **AC** **AC**.

Dokument on koostatud mandaadi alusel, mille on Euroopa Standardimiskomiteele (CEN) andnud Euroopa Komisjon ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon, ja see toetab EL-i direktiivi(de) olulisi nõudeid 2014/55/EL [1].

Teave EL-i direktiivi 2014/55/EL [1] kohta on esitatud teatmelisas B, mis on selle dokumendi lahutamatu osa.

A1 Tähelepanu juhitakse siseriiklikust regulatsioonist tulenevate kõrvalekallete olemasolule EN-i sisust. Kogu neid puudutava asjakohase teabe leiate lisast E **A1**.

See dokument on osa dokumentide komplektist, mis koosneb:

- EN 16931-1:2017. Electronic invoicing - Part 1: Semantic data model of the core elements of an electronic invoice
- CEN/TS 16931-2:2017. Electronic invoicing - Part 2: List of syntaxes that comply with EN 16931-1
- CEN/TS 16931-3-1:2017. Electronic invoicing - Part 3-1: Methodology for syntax bindings of the core elements of an electronic invoice
- CEN/TS 16931-3-2:2017. Electronic invoicing - Part 3-2: Syntax binding for ISO/IEC 19845 (UBL 2.1) invoice and credit note
- CEN/TS 16931-3-3:2017. Electronic invoicing - Part 3-3: Syntax binding for UN/CEFACT XML Cross Industry Invoice D16B
- CEN/TS 16931-3-4:2017. Electronic invoicing - Part 3-4: Syntax binding for UN/EDIFACT INVOIC D16B
- CEN/TR 16931-4:2017. Electronic invoicing - Part 4: Guidelines on interoperability of electronic invoices at the transmission level
- CEN/TR 16931-5:2017. Electronic invoicing - Part 5: Guidelines on the use of sector or country extensions in conjunction with EN 16931-1, methodology to be applied in the real environment

- CEN/TR 16931-6¹. Electronic invoicing - Part 6: Result of the test of EN 16931-1 with respect to its practical application for an end user - Testing methodology

CEN-i/CENELEC-i sisereeglite järgi peavad Euroopa standardi kasutusele võtma järgmiste riikide rahvuslikud standardimisorganisatsioonid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Holland, Horvaatia, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Põhja-Makedoonia Vabariik, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Serbia, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Türgi, Ungari ja Ühendkuningriik.

¹ Ettevalmistamisel.

SISSEJUHATUS

Euroopa Komisjon on märkinud, et „E-arvete üldise kasutuselevõtuga EL-is kaasneks märkimisväärne majanduslik kasu ja prognooside kohaselt annaks üleminek paberarvetelt e-arvetele kokkuhoidu kuue aasta jooksul ligikaudu 240 miljonit eurot”². Sellest tulenevalt on komisjoni eesmärk „tagada, et 2020. aastaks kasutataks Euroopas peamiselt e-arveid“.

Selle eesmärgi saavutamiseks püütakse direktiiviga 2014/55/EL [1], mis käsitleb e-arveldamist riigihangete puhul, teha ettevõtjatele lihtsamaks e-arveldamise kasutamist kaupade, tööde ja teenuste pakkumisel avaliku halduse asutustele. Direktiivis sätestatakse õiguslik raamistik e-arve põhielementide semantilise andmemudeli Euroopa standardi (EN) kehtestamiseks ja kasutamiseks.

Dokumendis kirjeldatud e-arve põhielementide semantiline andmemudel ehk põhiarve mudel põhineb seisukohal, et määratlada saab piiratud ent piisava hulga teabeelemente, mis toetavad üldkasutatavaid arvega seotud funktsioone. Neid funktsioone on kirjeldatud peatükis 5. Peatükis 6 kirjeldatud põhiarve mudel sisaldab üldkasutatavaid ja -aktsepteeritud teabeelemente, sealhulgas õiguslikult nõutavaid teabeelemente.

Eeldatakse, et enamasti kasutavad äripartnerid üksnes põhiarve mudelit ning nende saadetud või saadud arved ei sisalda täiendavaid struktureeritud teabeelemente. Mõnes sektoris või olukorras, kus kehtivad spetsiifilised teabenõuded, võidakse nõutav teave siiski edastada ka struktureerimata tekstina. Struktureerimata teksti ei ole võimalik automaatselt töödelda, mistõttu on vaja inimese sekkumist. Teise võimalusena võib konkreetsete teabenõuete rakendamisel kasutada põhiarve mudelit laiendavaid teabeelemente. Kõik sellised laiendused peavad järgima põhiarve mudeli semantilisi määratlusi. Eeldatakse, et ainult vastava sektori või tarneahela äripartnerid on suutelised asjaomaseid laiendusi menetlema. Sellisel juhul peaks olema võimalik määratlada hulk nõutavaid täiendavaid teabeelemente, kasutades seejuures endiselt põhiarve mudeli kontseptsiooni.

Kooskõlas direktiiviga 2014/55/EL [1] ja pärast dokumendi viite avaldamist Euroopa Liidu Teatajas, peaks kõigil avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijatel EL-is olema kohustus suuta võtta vastu ja töödelda e-arveid, kui need sisaldavad kõiki Euroopa standardis määratletud (kohaldatavaid) arve põhielemente (tingimusel, et need on esitatud asjaomases tehnilises spetsifikatsioonis CEN/TS 16931-2 „List of syntaxes that comply with EN 16931-1“ määratletud süntaksis direktiivi 2014/55/EL artikli 3 lõikes 1 osutatud taotluse kohaselt). Põhimudelis kajastamata lisateabe lisamine toimub saatja äranägemisel ja see sisaldub struktureerimata tekstis või laienduses kokkuleppel võrgustiku sektori hankijaga. Laienduse lisamine e-arvele on valikuline ja see ei moodusta lahutamatu osa Euroopa standardist. Täpsem teave laienduste kohta on toodud allpool peatükis 4.

Tagades e-arvete semantilise koostalitlusvõime, aitavad Euroopa standard ja selle täiendavad Euroopa standardidokumentid kõrvaldada erinevatest riiklikest eeskirjadest ja standarditest tulenevad turutõkked ja kaubandustõkked, aidates seeläbi saavutada Euroopa Komisjoni seatud eesmärged.

² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM%3A2010%3A0712%3AFIN%3Aen%3APDF>

1 KÄSITLUSALA

See Euroopa standard kehtestab e-arve põhielementide semantilise andmemudeli. Semantiline mudel sisaldab üksnes neid olulisi teabeelemente, mis on e-arvete puhul vajalikud õigusliku (sealhulgas fiskaalse) kooskõla tagamiseks ning piiriülese, sektoriülese ja riigisisese kaubanduse koostalitlusvõime võimaldamiseks. Era- ja avaliku sektori organisatsioonid võivad semantilist mudelit kasutada riigihangetega seotud arvete esitamisel. Seda võib kasutada ka arvete esitamiseks erasektori ettevõtete vahel. Selle väljatöötamisel ei ole lähtutud tarbijatele arvete esitamisest.

See Euroopa standard vastab vähemalt järgmistele kriteeriumidele:

- see on tehnoloogiliselt neutraalne;
- see ühildub asjakohaste e-arveldamise rahvusvaheliste standarditega;
- standardi kohaldamine peaks vastama direktiivis 95/46/EÜ sätestatud isikuandmete kaitse nõuetele, võttes nõuetekohaselt arvesse eraelu puutumatuse ja lõimitud andmekaitse põhimõtteid, võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet, eesmärgi piiranguid, vajalikkust ja proportsionaalsust;
- see on kooskõlas direktiivi 2006/112/EÜ [2] asjakohaste sätetega;
- see võimaldab luua praktilisi, kasutusmugavaid, paindlikke ja kulutõhusaid e-arveldamise süsteeme;
- see arvestab väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning keskvalitsusest madalama tasandi avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijate vajadustega;
- see sobib kasutamiseks äritehingutes ettevõtjate vahel.

2 NORMIVIITED

Allpool nimetatud dokumendid, mille kohta on standardis esitatud normiviited, on kas terveniisti või osaliselt vajalikud selle rakendamiseks. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

EN ISO 3166-1. Codes for the representation of names of countries and their subdivisions — Part 1: Country codes (ISO 3166-1)

ISO 4217. Codes for the representation of currencies

ISO 8601. Data elements and interchange formats — Information interchange — Representation of dates and times

ISO 15000-5. Electronic Business Extensible Markup Language (ebXML) — Part 5: Core Components Specification (CCS)

ISO/IEC 6523 (kõik osad). Information technology — Structure for the identification of organizations and organization parts

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Dokumendi rakendamisel kasutatakse allpool esitatud termineid ja määratlusi.

MÄRKUS Semantilisse mudelisse kuuluvad äriterminid on määratletud mudelis.

3.1

e-arve (*electronic invoice*)

sellises struktureeritud elektroonilises formaadis väljastatud, edastatud ja saadud arve, mis võimaldab seda automaatselt ja elektrooniliselt töödelda